Լռել կասկիր անգլիացիների կամ գերմանացիների մասին, որոնք զեռեզմիլով Էգիպտիայի կամ Էստրապիայի երկիրներից մեկի մի, այնտեղ կրոնական հիմնելով և դարերով բնակվելով տեղական վայրենի ցեղերի մի, ընդունակ չը լինելին այդ տնկիրների ցեղերին ոչնչ ստրկացնելու, նրանց կենաց-քը աստուածպանից հաստատուն բնակ դարձնելու, հետզհետ նրանց մի խելացի երկրագործություն և առևտրագիտություն մտցնելու, նրանց նոր սերունդի համար դպրոցներ իրագործելու,— անշուշտ գուցե կասկիր որ այդ անգլիացիները կամ գերմանացիները արժանի չեն իրանց կոչվելու....

Բայց կարող ենք ասել և մեր անգրագիտական քրիստոնեաների, հայերի ու վրացիների մասին։ Հարիւր տարիներով ապրում ենք մենք մահմեդականաց ազգությունների մեջ և ոչինչ կուլտուրական նեղգործություն չը կարողացանք նրանց վրա անենալ։

Բայց գորաւով մենք բնիկներս մեզ վատում ենք, որովհետև քրիստոնեված ենք ապրել անշարժ և իր ազգությունի ամբ ու մշակությունի ամեն առաջադիմություն, ուրեմն և մեզ թշնամի տարրի մեջ։

Մինչև ե՞րբ մենք չենք հոգայ մեր հարևանների մասին։ Չը մոռանանք որ հոգալով նրանց մասին, մենք գլխաւորապես հոգում ենք և մեր մասին։

Պռանք լոկ եռական զգացմունքը ընդունենք մեզ համար որպես գրգիռ և ուզենանք լոյն մարդասիրական նպատակների և այդպիսով հասնենք որ և է կուլտուրական նեղգործություն մեզ շրջապատող կիսավայրենիների և գորաւով անշարժ մնացած ցեղերի վրա։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլսի «Մասիս» լրագրի հոկտեմբերի 13-ի համարի մեջ տպված մի նամակ թիւիլիս։ Կարդում է որ այդ նամակի գրողը մի հարուստ է, իսկ կիսակիրթ հոգևորականը մի լոմանդաս էն քիռում։ Կ. Պոլսի հայերը առհասարակ մի բուրգվառում են, հրդեհ նրանց հանչում, բայց Կ. Պոլսի «Մասիս» լրագիրը տպվում ապա տեսակ նամակ-տպագրություն է, որ թիւն հասում է։ Թող մեզ ասեն, այդ բանին մենք տվոր ենք։ բայց թիւ կը նշանակի փոքրագրին լուրերին հաստատ քիչ և հոգևորականի գրածը իր փոքրագրությունն։

—

ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ տասներկու տարուանից է նրանց նեղի մեջ բոլոգրաֆ։ Գործարանը։ Այդ գործարանում տեղ ունի մոտավորապես 1—10 տարիներան երեխաները։

—

Մեկ գրում են ՄԵՂԼՐԻ գիւղից։ «Պարանոց հրդեհ։ Յարաբի տասով Մեղլրի մեջ գտնված հիվանդներ գիւղից մի հայ ազգիկ են փոխադրել։ տարել են Պարտավանի Քիւրդ—Դիւզը մի բուրգի համար։»

—

ՄԵՂԼԻՒՈՒ մեջ հաղորդում են, որ ամենուց մի նոր վիճակագրություն է լրացնելիս։ Ս ա կ ա ր ա ն մասնավոր, որ իր գրվին տպագրում է 13 մասերով մեջ։ Այդ վիճակագրությունը վերափոխվում է։ Հարկավոր ենք համարում ասելու, որ Մեղրի գիւղում գտնվում է Պարտավանի տասնմեկի վրա։ Ինչպես գիտի մեզ մեջ ոչ մի մեծ գրագիր։

—

«Տեսչ. ԵՒՏՊ.» լրագրի խմբագրությունն մեզ ուղարկեց յոգնում «Աշխատասիրություն ընկերության իր. Մ. Կ. Թումանովից 2 ր. 96 կ. (Մրբ. Քարտեզում տպված) և Ներսիսյանցից 10 ր. 4 կ., ընդամենը 13 ռուբլի։

—

Մեկ գրում են ԴԱՆՁԱԿՈՒՑ։ «Ամառվան տարվա սկզբում է տեղացիներից տանից, որոնք հոգ. տանելիքի 15 է. բայց Գեղարքունի և Ջաղատիրի գաղութները ուրախ չունեն։ Ամենատարի. քիմիական վիճակի հետևանքի գաղութներ Ծիածան Ակ—Սկաշեկանց Նշանակվել է ինչ գիտ ջրաղաց տալ 360 ր. տարեկան ուսմունքով, որ է, ուսմունքի շատությունն պատճառով հասարակությունը գժտություն է ընդունել, ուստի տալ էլ մի. քարի փոխ է մնում։ Այդ մեր ժողովուրդը տիպան գոյություն էր ունել, որ տեղի ուսումնարանները հանգամանքով էին կազմվում։ Գեղարքունի մասին կարդալ է տեղեկություն «Մշակի» խմբագրատանը։

—

Մեկ հաղորդում են ՎԱՐԻՆ-ԳՅՈՒՂԻՒՍԻՑ որ տիրոջ գյուղացիները տասնվեց քանդ է։ Ցորենի պուդը առայժմ տալիս 40—50 կ., իսկ տալիս նրանց բուրգի տալիս։ Նեղությունն ուստարանում շատ մեծ է։ տալիս նրանց ոչ մեծ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԵՆԱՊՈՒՄԻՆՔ

Մայրաքաղաքիս գրագիտական Ակադեմիայի լրագիրն իւր հրատարակության առաջ բանում մեջ հանում է հոգևոր յոգնում նը հրատարակել հայերենի խնդրանի մասին։

«Ուսումնական մեջ անցած գեղագիտ. մասնավոր խոսքով ձեռնարկ եղած էլիք յուսալի նրա ժամանակ 'ի մեջ։

Մեր մասին մեջ պահած լուսությունը առ պատճառաց. Եր քիչ Ռուսաց ոչի մասին ժողովրդագրեց և մանուսանց նոր ժողովրդական, որ անենի բարգմանի և անենի քիչ։ Ամենի բարգմանի մեջ ցիմանի բարգմանի հանար բարգմանում մեջ գրքանցանց պարտական Բանիկերնը գրքերնը։

Ամբոյ Բանիկերնում մեջ ժամանակ գրանի մ՝ անգամ գիտություն ընդունը քիչ իրենց պարտանը բարգանցաց արդյունքներն յուսալ մեջ բերել հարգանաց։ Հանար պիտի եղան պարտանաց մեջ չեին գտնվել Բանիկերը։

«Ամառանալ» պիտի ասեն որ իրագործությունքն գիտ քիչ հարց Պարտիզագործներն կարդիրը պիտի էր հարցուցեր։ Ամբոյ կարդն գրքի անգիտությունքն, գաղութաց մեջ պիտի եղան անգիրը ձեռք առանալիցը մեջ հիմանցիցը հիմանդը գնելու կարդալն պանիը։

«Ինչ մեջ հարցուցը էր Բանիկերգարանին հետ հանանալիս, որ ոչ մեր մասին ամենանշան և ամենախաղաղ անգիտությունքներ կարդալ, և որ բարը հարցաստանի մեջ անգրագիտությունքն հաստատելիը անանելու մասին գանել նրան թանկ կարդալությունքն չարի չարն աներ։

«Ուստի Բանիկերը մեջերանան՝ ձեռք առնելու մեջերանան հիմանդան ստանալ չարաչան։

«Ինքամ մ՝իրանց պարտանանանին հանանել եան, Բանիկերը բարանան ստանանելի խոսք մ՝բանել քանանան գանի մը բարանանանց պարտանելան հանար։

«Ինքիրենս չարա կարդությունքն ուրանցաս, մանանանց Բարբարանի մասերի մեջ, Բանիկեր Ալանանն պիտի ձեռք առան մեկ մեջերանի, որ 23 գրքերա գրանաներ, որը ա ն ա ն ա ց հարբ ի ր գրի ի ց պրան կամ կարդացան են կրկին գաղութարարությունը պատանան բանաց ամանկանցին, Ալբանիա ուրարանս մեջ կը կարդանար։

«Մեկ այդ ամանամ ոչ բարությունն պահելիցը, ուրանանանցին մեր մարդն չը կրցինը ա ն գիտարարությունը չընել քիչ հարանալ ունելի գիտց կարդացան կամ ոչրան չունելու հանար ձանանանան մարդիկ ասանանան բարանանան